

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za se- ljake 4 kruna, pojedini broj 8 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom klr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 20 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šljive se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

17 85.083

Br. 1.

Volosko-Opatija u četvrtak 22. studenoga 1900.

God. I.

Istarski puče!

Neprijatelji Tvoga jezika i roda napinju evo sve sile, da u Tebi uguše i najzadnju žicu narodne svijesti, da Te otudje od Tvoje narodnosti, od Tvojega jezika. Oni se u tu svrhu služe naj-podližim sredstvi, i najveći zlotvor, koji za Tvoje neprijatelje proti Tebi radi je njim najveći prijatelj i poštenjak. Oni malo mare za onu staru: „reci mi s kim se družiš, pak ću Ti reći tko si“; oni će se družiti makar s vragom paklenskim, samo ako mogu našemuku naškoditi. I tako samo možemo razumiti radi česa su Talijani Istre sdužili se s Krstićem, tako shvaćamo radi česa je Dr. Krstić počeo sada opet u svojoj „krivoj Slogi“ napadati na našu narodnu stranku, na naše prvake Dr. Laginju i Spincića. — Medju našim pukom je mnogo zavedenih ljudi, koji više vjeruju krivim prorokom nego pravim božjim apostolom. Radi toga mi smo zaključili izdavati ovaj naš „Narodni list“, da, ako je moguće našemuku otvorimo oči, da razpozna koji su mu pravi prijatelji a koji bi htjeli da ga prevarom u svoje djavolsko kolo privedu.

Mi hoćemo da naš puk u Istri privedemo na pravi put, da ga oslobodimo od talijanskoga robstva, da ga privedemo blagostanju i sreći i da postignemo da bude naš puk u svojoj kući sam svoj gospodar, da svojim obćinama sam upravlja, a da mu se ne nameću tuđji gospodari.

Mi hoćemo da bude naš puk u Istri gospodarstveno samostalan, da nebude zadužen kod Talijana, kojemu mora, osobito u srednjoj Istri, plaćati od 10 do 20 po sto interesa na dugove.

Mi hoćemo da naš puk dobije, gdje ih još neima, svoje škole, da može naučiti čitati, pisati, računati, da nebude uvijek bedast i zalupan, kako to žele gospodari Talijani u Istri.

Mi hoćemo da naš puk razpozna i uvidi, da ako svoj jezik pod noge baci, da će tako postati rob „ščavo“ Talijana, što ovi od davna žele i ne- strpljivo očekuju.

To sve hoćemo nastojati da izdavanjem našega lista postignemo. Volja je čvrsta, namjera je čista i poštena. Ako puk hoće čuti neka čuje, ako neće neka metne ruku na prsa, pak neka reče: „Propast moja iz mene samoga!“

Uredništvo.

Izbiri za bečki parlament.

Naš presvijetli Cesar i kralj odredio je da se ima parlament razpustiti i izabrat nove zastupnike. Ti izbiri počeli su se u Istri već

obavljat. Kako je poznato, Istra bira u bečki parlament pet zastupnika. Od tih bila su leta 1897 izabrana tri Talijana i dva naša, premda ima u Istri 80.000 više naroda naše krvi i jezika nego Talijana. To se je dogodilo onda radi toga, jerbo su Talijani kod izbora za petu kuriju delali proti zakonu i jerbo su naša braća u Lovranu, Veprincu i Rukavcu, po poznatom Krstiću zavedena, glasovali za takove fiducijare, koji su onda birali talijanskoga deputata Bartolića.

Krstić njim je naime prije izbora fiducijara govorio, da će birat čovjeka naše krvi, a kad su fiducijari bili izabrani, naputio ih je da glasuju za Talijana Bartolića.

I sada, kad su izbiri za bečki parlament pred vrati, počeo je Krstić opet izdavat svoju krivu i lažnu „Slogu“, samo da bi istom naš puk u Istri opet na to napeljabo da i ovaj put bira na mesto zastupnika od svojega jezika i krvi, talijanskoga zastupnika.

Kad je leta 1897 Krstić na novo počeo Stampat svoj list, Talijani iz Poreča, Pula i Trsta pošljali su mu na stotine i stotine novca, kako ćemo to posvedočiti listom, što mu ga je poslao sam Campitelli, a samo radi toga, da bi naš puk spravio pod talijansku stranku. Nu premda su Talijani leta 1897 u petoj kuriji pomoću naših domaćih izdajica i pomoću svojih protuzakonitosti izabrali Dra. Bartolića, ipak nije naš puk htio da svoj jezik pod noge baci i da zataji svoju krv. Talijani su doduše poslje izbora za petu kuriju trubili na sve strane sveta, da je Istra talijanska zemlja, da u Istri drugoga naroda i drugoga jezika nema, da koji neće bit Talijan neka ide iz Istre van, nu njihova muka da učine Istru talijansku, nije njim išla za rukom.

Sada bi hteli pomoću Krstića opet spravit naš puk u Istri pod talijansku stranku. Ta njihova stranka mora jako slabo stojat, kad išće pomoći od jednoga Krstića, kojega je c. k. kapetanat na Voloskom u jednom pismu poslanom na c. k. kotarski sud u Volosko ovako naštamplal:

Br. 37.

Slavni c. k. kotarski sud
na Voloskom.

U rešenju canjene note 9. decembra 1894 br. 399 priobćuje se službeno-ujudno, da je **Dr. Ivan Krstić** veoma naprasita karaktera i da neuziva najbolji glas. Tako bio je on već na Rieci više puta policajno kažnjen i s razloga javnoga reda iz Rieke i okolice izagnan.

On je bio radi uvrede poštenja dva puta u prvij instanci odsuđen, i proizlazi iz izvida, povedenih po ovom uredu, da je kadar iz požude za dobittkom kažnjive čine počinitelj, i drži se ga ovim uredom također kadrim vredjati službene osobe u obavljanju njihove službe.

Isto tako vlada mnenje, da **Krstić** nije bez ljage u čudorednom obziru i činjenica je, da živi daleko od svoje zakonite supruga i da se za svoju obitelj (familiju) ne brine.

Volosko, 14. februara 1895.

C. k. kotarski poglavar
Fabiani v. r.

(Ova nota bila je i ovo leto od c. k. kapetanata potvrđjena.)

Krstić nema ni kuća ni kućista, ni službe ni dobittka, pak ipak sada kada su izbiri živi kako veliki gospodin: puši debele cigare, po cele dneve sedi i pije u kćmah, vozi se u karocah, a od kuda to, pitaju se pametni ljudi? E znaju dobro oni iz Poreča, Trsta i Pule.

Da nije Porečkih Talijana, nebi ni sada mogao trošit za svoj bljutavi list, jerbo nebi imao od kuda. Porečki Talijani davaju novac za Krstićev list i za njegove debele cigare, jerbo se nadaju da će se i kod ovih izbora naš puk dat prevarit, da glasuje za Talijana. Krstić je već za tu svrhu i počeo delati. U svojoj „Pravoj Neslogi“ govori u ime naroda, on koji je svoj narod, svoje materinsko mleko, svoj jezik izlao kako Juda Iskarijot Našega Spasitelja. U tom svojem listu govori da je njegov program isti kako i narodno istarske to je talijanske stranke u Istri. Ova pak stranka hoće da naš puk u Istri nima nikakve pravice, da bude vjekom sluga Talijana, da bude neuk bez škola i nanki i da bude do kraja siromašan, samo da mogu Talijani tim laglje s njim vladati. Za takovu stranku eto Krstić dela, a pametni ljudi neka dobro promisle hoće se dat ulovit ili ne.

Krstić u svom listu već naprvo kaže, da će u petoj kuriji bit izabran Talijan, a po tome se vidi, da on to želi i da on za Talijane dela. Kako laže i maže vidi se iz toga, što najprvo u svojem listu veli, da neće ni levo ni desno, to je ni za talijansku stranku ni za našu narodnu, a opet nije do danas ispovedio koga bi to njegova stranka u bečki parlament birala. Tu se vidi prevara! Talijanska stranka je najme za petu kuriju odučila birat nekoga Benatti, za kojega se do ovih izbora u našemuku u Istri nije nikada ništa ni čulo ni znalo; naša narodna stranka odučila je birat Dra. Laginju, kmetskoga sina, koji pozna jezik našega puka, koji pozna naše želje i potrebe i koji je za istarskoga kmeta do danas učinio više dobra nego svi talijanski zastupnici. Dakle kad je talijanska stranka već imenovala svojega kandidata za petu kuriju, kad ga je imenovala narodna naša stranka, zašto neće Dr. Krstić da kaže za kojega će njegova stranka glasovat. Evo u tom grmu zec ježi! Krstić neće da sada još kaže da će njegova stranka birat Talijana Benatti, koji nepozna ni našega jezika ni našega puka, jerbo zna da ni Kastavci, ni Veprinčani, ni Lovranci, ni Mošćeničani neće da budu Talijani pak da biraju Talijana, nego on ih mami sada da se neće birat Talijana, a kad bi bili u jednoj ili drugoj obćini izabrani fiducijari, koje bi htio Krstić i njegovi prijatelji u Poreču, tada bi ti fiducijari morali birat talijanskoga deputata, a Krstićevi žepi bi se do vrha napunili.

Koje zlo su počinitelj Laginja i Spincić, da jedan Krstić, koji nije dostojan ni da njim prah s postola otare, tollko na njih napada? Najveći njihov greh je, što svom dušom i svim telom brane naš puk u Istri proti talijanskoj sili, što neće da naš puk zataji svoj materinski jezik za volju talijanskoga, što neće da naš puk bude vjekom zadužen rob i sluga talijanske gospode. Sudite, pametni ljudi, ako je to greh?

Kakovu pravicu ima Dr. Krstić da se meša u naše istarske poslove? On je Arbanas, koji se nesnije povratiti u svoju domovinu, koji ovdje kod nas nema nikakovoga posla ni zanimanja, nego mutit puk; on koji je iz Reke potjeran i koji je — kako kapetanat voloski u gornjem pismu piše — u stanju da za dobittak počini kažnjive čine, on bi htio ovdje našemuku namećat se spasi- teljem! Nije li to smešno? Nego što je smešno pametnim i razboritim ljudem, nije smešno neukim i zavedenim, pak je našu vruća želja, da neuke i zavedene poducimo i da njim, ako je moguće, otvorimo oči.

Dne 31. oktobra t. g. bio je Dr. Krstić na Voloskom zatvoren radi nekakove nove prevare, radi koje se proti njemu vodila kaznena iztraga. U sobotu dne 3. t. mj. bio je izpušten iz zatvora, a nedjelju dne 4. t. mj. držao je u Ičićih nekakov tajni sastanak, na koji je došlo dvadesetak Poljanaca. Na tom sastanku bio je uz Krstića i talijanski advokat Dr. Costantini. (Altroče slavenska stranka.) Što se je na tom sastanku govorilo nezna se, jer nisu u sobu gdje se isti držao, pustili naše ljude. Tu se vidi da nisu čisti posli, jerbo kad se pošteno i pravo dela, tad ni treba skrivati se pred nikim. Naši sastanci u Veprincu, Iki, Dobreču i Medveji bili su javni, na kojih je svatko mogao biti prisutan i po volji govorit, jerbo se mi nebojimo svetla božjega. Već iz toga što s Krstićem ide oko talijanski advokat, mogu naši zavedeni ljudi vidit i osvedočiti se, da Krstić radi za talijansku stranku i da ga ista za to dobro plaća.

Ako naš puk hoće i želi da mu zastupnici, koje šljive u bečki parlament, budu od koristi i na pomoć, neka bira naše domaće sinove Dra. Laginju i profesora Spincića, jer ako bude birao druge, tad može već naprvo znati, da mu ti drugi neće pomoć, jer nemare za potrebe našega puka.

Sramota bi bila za celu Istru, da Veprinaščina i Lovransčina te Mošćeničice biraju u petoj kuriji talijanskoga zastupnika, jer bi onda Talijani, kako su leta 1897, raztrubili celomu svetu da su ovi naši krajevi čisto talijanski.

Upozorujemo naš puk i na to, da se već nekoji talijanski harambaše hvale, da će Rukavčani, Veprinčani, Lovranci i Mošćeničani birati talijanskoga zastupnika. Ako tako bude neka znaju da će ih radi izdajstva proklinjati njihovi potomci do devetoga pokolenja.

Braćo Istrani! Ako Vam je još malo stalo do svoga poštenoga obraza, do svoje krvi i jezika, izabrat ćete kod predstojećih izbora samo takove fiducijare, koji će Vam dat poštena besedu, da neće birat talijanskoga deputata za petu kuriju, koji bi Vam škodio a ništa koristio. *Istranić.*

Beseda

Lovrancem i Mošćeničanom!

Dragi moji Lovranci, mili moji Mošćeničani! Ja bim, verujte mi, rado dal dvajset let svojga življenja, i ja sam neznan, ča bim sve učinil, da bi Bog dal i Majka Božja s Trstata, da Vam braćo moja draga već jedanput spale ona nesrećna magla s Vašeh

